

середовищі однолітків. Тому підготовка вчителів з ритміки і хореографії є дуже важливою, оскільки саме вони закладають подальший розвиток дитини.

1. Василенко К.Ю. Українські народні танці для дітей / Л.А. Бондаренко. – К.: Музична Україна, 1985.
2. Верховинець В. М. Весняночка: ігри з піснями для дітей дошк. і мол. шк. в. / В. М. Верховинець. – [5-ге вид.]. – К. : Муз. Україна, 1989. – 343 с.
3. Влияние искусства на психоэмоциональную сферу человека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://otherreferats.allbest.ru/psychology/00119773_0.html
4. Каргин А. С. Самодетельное художественное творчество. Теория. Практика : [учеб. пособ.] / А. С. Каргин. – М. : Высш. шк., 1988. – 271 с.
5. Кричівець М.Д. На шкільному святі / М.Д. Кричівець. – К.: Мистецтво, 1973.– 130 с.
6. Матейко К.І. Український народний одяг / К.І. Матейко. – К.: Наукова думка, 1977.
7. Миропольська Н. Е. Развитие эстетической активности в процессе воспитания театральной культуры школьников : [пособ. для учителей] / Миропольська Н. Е.; [под. ред. В. Г. Бутенко]. – К. : Вища шк., 1992. – 175 с.
8. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін : [навч. посіб.] / О. П. Рудницька. – К. : Експрес, 1998. – 183 с.
9. Сухомлинский В. А. Как воспитать настоящего человека / В. А. Сухомлинский. – К., 1975. – 288 с.
10. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання / К. Д. Ушинський // Вибрані педагогічні твори : у 2 т. – К. : Рад. школа, 1983. – С. 192–471.

The article reveals the importance of training teachers of preschool and primary education by the rhythm and choreography, described the importance of choreographic art in the harmonious development of the child and the training of future teachers to such activities, the main components of rhythmic classes and choreography.

Key words: *professional training, harmonious development, choreography, rhythm and choreography*

doi: 10.15330/esu.9.69-74

УДК 378.12 : 0015 : 378 (477)

ББК 74.580.058.50

Алла Коломієць, Наталія Лазаренко, Євген Громов

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

У статті визначено основні концептуальні засади організації наукової діяльності педагогічних університетів, проблеми і завдання, що стоять перед ними. З'ясовано, що невирішеними проблемами залишаються: імплементація найсучасніших наукових досягнень у зміст підготовки вчителів-предметників; популяризація і маркетинг науково-педагогічних здобутків; посилення наукових зв'язків з іноземними ВНЗ; розширення участі в міжнародних наукових проектах тощо.

Визначені основні принципи і пріоритетні напрями наукового забезпечення підготовки висококваліфікованих педагогічних і науково-педагогічних кадрів. Проаналізовані практичні результати організації наукової роботи в педагогічному університеті з урахуванням визначених концептуальних засад.

Ключові слова: *моніторинг наукової діяльності, наукова активність, наукова продуктивність, наукова співпраця, організація наукової діяльності, педагогічний університет.*

Постановка проблеми. Роль університетів у генерації, розповсюдженні та використанні знань за останні десятиліття посилилася в усьому світі. Університети стають не лише виробниками нових знань, а й активними учасниками їх поширення та використання. Сучасні університети розв'язують такі важливі завдання: організація і проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень; генерація нових знань і формування інноваційного інтелектуального середовища; прогнозування науково-технологічного розвитку; залучення молодих фахівців до наукових досліджень; імплементація наукових досягнень у зміст навчальних дисциплін [2, с. 79]. Проте, як справедливо зазначає О. Мещанінов, жоден університет не в змозі досягти повноти наукового знання, оскільки наука постійно розвивається. І тому найголовнішим завданням університету науковець визначає підтримку продуктивної взаємодії дослідників з усіх гілок знань [4, с. 131].

Розв'язання цих завдань є складовою частиною стратегії розвитку сучасних університетів і спрямоване на організацію освіти з урахуванням досягнень науки з метою підвищення якості підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів, а також активізацію діяльності підрозділів університетів у вирішенні соціокультурних і соціально-економічних проблем регіону.

Аналіз наявних досліджень проблеми. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні представлені в монографії О. Мещанінова, де вказується на особливу роль наукової діяльності у функціонуванні університету [4]. Особливості наукової діяльності вищого навчального закладу (ВНЗ) описані в монографії Ю. Козловського [2]. Автор визначив загальнонаукові підходи, філософсько-методологічні та педагогічно-організаційні основи моделювання наукової діяльності ВНЗ, а також концептуальні засади математичного моделювання такого виду діяльності. Теорія і практика організації науково-дослідної роботи у вищих закладах освіти України в XIX ст.. описана в дисертації О. Микитюка [5].

Проте педагогічні університети мають свою специфіку. Результати їх наукової діяльності дають переважно не економічний чи технічний, а соціальний ефект. Віддаленість цього результату в часі потрібно враховувати під час організації наукової діяльності викладачів, аспірантів і студентів.

На необхідність підвищення значення дослідництва в освітніх програмах майбутніх педагогів вказує Р. Вернидуб. Науковець наголошує, що в педагогічних ВНЗ потрібно створювати середовище, яке включало б різні проблемні й дослідницькі програми для підготовки громадян з інноваційним і пошуковим мисленням [1, с. 137].

Невирішені аспекти проблеми. Невирішеними проблемами залишаються: імплементація найсучасніших наукових досягнень у зміст підготовки вчителів-предметників; популяризація і маркетинг науково-педагогічних здобутків; посилення наукових зв'язків з іноземними ВНЗ; розширення участі в міжнародних наукових проектах тощо. Для підвищення ефективності наукової діяльності педагогічних університетів має бути розроблена відповідна концепція, яка враховувала б спрямованість України на інтеграцію в Європейський освітній і науковий простір.

Мета статті – визначити основні концептуальні засади організації наукової діяльності педагогічних університетів, проблеми і завдання, що стоять перед ними; проаналізувати практичні результати організації наукової роботи в педагогічному університеті з урахуванням визначених концептуальних засад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині в університетах України здійснено перехід на рівневу систему вищої освіти і впроваджуються освітні стандарти наступного покоління. Одночасно переглядаються принципи організації науково-дослідницької діяльності університетів, зокрема й педагогічних. Наукова (науково-дослідна) діяльність педагогічного університету – це основа фундаменталізації освіти, невід’ємна складова частина підготовки педагогічних і науково-педагогічних кадрів.

Принциповими відмінностями науково-дослідної діяльності сучасного педагогічного університету від цих самих університетів кінця ХХ є:

- реальна участь більшості викладачів у науково-дослідній діяльності;
- освоєння студентами базових компетенцій науково-дослідницької діяльності;
- міждисциплінарність досліджень і розробок;
- тісна співпраця з органами державної влади та місцевого самоврядування;
- інтернаціоналізація наукової діяльності та формування міжнародних дослідницьких колективів;
- проведення стажувань у зарубіжних наукових центрах;
- публікації результатів наукових досліджень у провідних зарубіжних журналах.

Основною метою науково-дослідної діяльності в педагогічному університеті є забезпечення високої якості підготовки педагогічних, наукових і науково-педагогічних кадрів, ефективного використання освітнього та наукового потенціалу педагогічного університету для модернізації системи освіти регіону та розв’язання його соціокультурних і соціально-економічних проблем.

Для досягнення поставленої мети колектив університету розв’язує такі завдання:

- пріоритетний розвиток наукових досліджень, спрямованих на вдосконалення навчального процесу, впровадження нових освітніх технологій, удосконалення науково-методичного забезпечення, поліпшення якості підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів;
- розвиток партнерських відносин з господарюючими суб’єктами, а також органами державної влади та місцевого самоврядування;
- залучення додаткових позабюджетних фінансових коштів;
- розширення міжнародної інтеграції, створення умов для залучення іноземних інвестицій.

Наукова діяльність в університеті здійснюється на основі дотримання таких принципів:

- єдність наукового та освітнього процесів;
- розвиток фундаментальної та прикладної науки;
- концентрація ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку науки, розробка й створення нових педагогічних технологій і методик;
- підтримка провідних науковців і науково-педагогічних колективів, які забезпечують високий рівень наукових досліджень і освіти;
- формування тематичних планів на конкурсній основі;
- розвиток наукової творчості молоді;
- підтримка підприємницької діяльності в науковій сфері;
- інтеграція в міжнародне наукове співтовариство.

Напрями наукових досліджень педагогічного університету узгоджені з пріоритетами державної наукової, науково-технічної та інноваційної політики з урахуванням специфіки системи педагогічної освіти. Пріоритетними напрямами у

сфері наукового забезпечення підготовки висококваліфікованих педагогічних і науково-педагогічних кадрів визначаємо:

- розвиток наукового потенціалу університету, розширення взаємозв'язку науки та освіти в нових соціально-економічних умовах;
- створення різних моделей інтеграції науки і вищої освіти;
- розвиток фундаментальних і прикладних наукових досліджень, спрямованих на вдосконалення системи освіти всіх її рівнів, широке використання інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), удосконалення науково-методичного забезпечення навчального процесу, поліпшення якості підготовки педагогічних і науково-педагогічних кадрів;
- створення сприятливих умов для наукової діяльності кафедр педагогічного університету;
- створення умов для залучення й закріплення талановитої молоді у сфері науки, включаючи вдосконалення практики стажування за кордоном;
- стимулювання організації наукових лабораторій, центрів, науково-освітніх і науково-виробничих структурних підрозділів університету, зокрема, для створення умов з активного просування на світовий ринок вітчизняної наукової продукції шляхом експорту результатів науково-освітньої діяльності;
- стимулювання взаємодії з вищими навчальними закладами-партнерами, зайнятими науковою, науково-технічною та інноваційною діяльністю за кордоном, активне залучення їх до реалізації наукових програм і проектів;
- відновлення та розвиток міжнародних наукових і науково-технічних зв'язків;
- розвиток системи спеціалізованих учених рад із захисту дисертацій.

Саме в цих напрямках і організовує наукову діяльність Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (ВДПУ). Напрями наукової діяльності ВДПУ й тематика НДР постійно розширюються, зростає число виконавців, до участі у виконанні наукових робіт активно залучаються студенти. Наукове керівництво роботами здійснюють 1 академік Національної академії педагогічних наук (НАПН) України, 32 доктори й понад 300 кандидатів наук. Науково-дослідна діяльність планується, безперервно удосконалюється та реалізується з урахуванням нових завдань, що стоять перед педагогічними ВНЗ.

Станом на кінець 2016 року ВДПУ уклав 28 угод з іноземними ВНЗ і науковими установами та понад 90 угод з вищими навчальними, професійно-технічними і загальноосвітніми навчальними закладами, установами й організаціями України. Продовжується співробітництво з науковими установами України, зокрема на базі університету плідно працюють спільні лабораторії з Інститутом української мови НАН України, Науково-дослідним інститутом українознавства МОН України, Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання, Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих та Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України.

На кожній кафедрі ВДПУ виконується як мінімум одна науково-дослідна робота, участь у якій беруть практично всі науково-педагогічні працівники. Науковці ВДПУ розробляють теми, пов'язані зі створенням освітнього середовища для підготовки педагогів засобами інформаційно-комунікаційних технологій, вивченням актуальних проблем культурології, антропологічного ландшафтознавства, історії, підготовкою вчителя до навчально-виховної роботи з дітьми, оновленням змісту та удосконаленням методів вивчення дисциплін тощо.

Науковцями факультету математики, фізики і технологій розроблені механізми самооцінювання і система показників наукової активності та наукової

продуктивності викладачів педагогічного університету, за якою кожного року здійснюється моніторинг наукової діяльності [3; 6].

На кінець 2016 року всі викладачі створили власний бібліометричний профіль у наукометричній базі Google Scholar. Наразі маємо рейтингову картину викладачів ВДПУ за величиною індексу Гірша в Google Scholar із зазначенням індексу цитувань у базі Scopus. Індивідуальний профіль кожного науковця дає змогу відстежувати цитування своїх праць, отримати список публікацій, упорядкований за кількістю цитувань, дізнатися, хто посилається на наші праці, а також побачити діаграму цитувань, порівняти свої показники з результатами колег ВДПУ та інших ВНЗ України.

Створення профілю ВДПУ в Google Scholar дало змогу визначити місце університету в рейтингу наукових колективів за індексом Гірша (на кінець 2016 року маємо $h = 26$). Наразі у ВДПУ продовжується робота зі створення наукових профілів фахових видань і кафедр. Бібліометричні профілі викладачів, кафедр і фахових видань відображають наукову продуктивність ВДПУ в цілому і дають досить об'єктивну рейтингову картину, оскільки рейтинг визначається комп'ютерною програмою. Тому надалі вважаємо за доцільне розширити систему показників наукової діяльності викладачів і структурних підрозділів ВДПУ саме показниками з Google Scholar.

Одним із показників ефективності наукової діяльності університетів МОН України визначає співпрацю з міськими та обласними органами державної влади. Вважаємо, що для педагогічного університету така співпраця особливо важлива, оскільки дає можливість реалізувати науковий і педагогічний потенціал факультетів, кафедр і окремих науковців, а також заробити для ВНЗ певні кошти.

У межах реалізації програми Вінницької обласної ради “Розробка та впровадження інформаційних, телекомунікаційних, інноваційних технологій в управлінську діяльність і навчально-виховний процес, науково-пошукову роботу для забезпечення входження в сучасний європейський простір та реалізацію основних програмних заходів по енергозбереженню в навчальних закладах” викладачами кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті був отриманий грант у розмірі 40 000 грн. на виконання проекту “Віртуальний університет: проблеми створення і функціонування” (науковий керівник проекту – акад. Гуревич Р.С.).

Вінницький державний педагогічний університет не полишає активної співпраці з місцевими органами виконавчої влади, виконуючи актуальні з наукової і важливі із соціальної точки зору НДР. Так, упродовж одинадцяти років науковці факультету історії, етнології і права виконують науково-дослідну роботу з написання “Зводу пам'яток історії та культури Вінницької області” (керівник – проф. Зінько Ю.А.). Обсяг фінансування у 2016 р. склав 13 000 грн.

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського долучився до участі у розробці проекту “Інтегрований розвиток міст в Україні”, основною метою якого є стимулювання та посилення потенціалу основних суб'єктів у містах у плануванні та реалізації інтегрованих стратегій розвитку міст. Долучення до цього проекту надає додаткові можливості розвитку наукових ініціатив університету в прикладній дослідницькій діяльності.

Основними успіхами ВДПУ в організації наукової діяльності визначаємо поступове збільшення: відсотка викладачів з науковими ступенями; кількості аспірантів і докторантів; кількості наукових публікацій у журналах, що входять до

міжнародних наукометричних баз, і числа їх цитувань; кількості переможців і призерів студентських Всеукраїнських олімпіад і конкурсів тощо.

Висновок. Отже, як показала наша практика, реалізація вищезазначених концептуальних засад організації наукової діяльності в педагогічному університеті забезпечує:

- посилення інтеграції науки та освіти, більш тісний контакт педагогічного університету з науковими установами Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України;
- розширення освітніх функцій аспірантури, поліпшення планування навчального процесу та формування контингенту аспірантів і докторантів;
- участь у науково-дослідній роботі всіх суб'єктів освітнього процесу: студентів, аспірантів, докторантів, професорсько-викладацького складу;
- участь науковців університету в цільових програмах, наукових, науково-технічних, інноваційних програмах і конкурсах грантів, які декларуються Міністерством освіти і науки України, іншими відомствами, державними науковими фондами;
- розвиток партнерства з підприємствами та іншими господарюючими суб'єктами регіону;
- участь університету в реалізації науково-технічної політики на регіональному рівні;
- розширення участі науковців університету в міжнародних наукових і освітніх програмах, створення умов для залучення іноземних інвестицій.

До напрямів подальших досліджень проблем організації НДР у педагогічних університетах відносимо:

- забезпечення наукової основи підготовки педагогічних і науково-педагогічних кадрів на рівні європейських і світових вимог;
- розроблення механізму формування, оновлення та реалізації пріоритетів наукової діяльності, розв'язання пріоритетних проблем розвитку системи освіти та організації наукових досліджень як основи фундаменталізації педагогічної освіти;
- визначення основних компонентів системи наукових програм, спрямованих на вирішення проблем розвитку освіти;
- розроблення організаційно-фінансового механізму підтримки науково-дослідної роботи студентів, аспірантів і молодих вчених;
- забезпечення ширшої участі науковців у міжнародних наукових і освітніх програмах;
- вдосконалення системи показників наукової активності та наукової продуктивності викладачів педагогічного університету.

1. Вернидуб Р. М. Модернізація університетської педагогічної освіти в умовах розгортання інформаційного суспільства: потенціал дослідництва / Р. М. Вернидуб // Європейські педагогічні студії / Асоціація ректорів педагогічних університетів Європи; ред. кол. В. П. Андрущенко та ін. – Вип.5-6. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 224 с.
2. Козловський Ю. М. Моделювання наукової діяльності вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект : монографія / Ю. М. Козловський. – Львів : СПОЛОМ, 2012. – 484 с.
3. Коломієць А. М. Механізми самооцінювання наукової активності та наукової продуктивності викладачів вищої школи / А. М. Коломієць // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб.наук.праць. – Випуск 47. – Вінниця: ТОВ "Нілан ЛТД", 2016. – С.14-18.

4. Мещанінов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: Монографія / О. П. Мещанінов. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім.Петра Могили, 2005. – 460 с.
5. Микитюк О. М. Теорія і практика організації науково-дослідної роботи у вищих закладах освіти України в XIX ст.. : дис.... доктора пед.наук : 13.00.01 / О. М. Микитюк. – Х., 2003. – 405 с.
6. Моніторинг наукової діяльності у Вінницькому державному педагогічному університеті Михайла Коцюбинського за 2016 рік / С. В. Подолянчук, Н. І. Лазаренко, В. Є. Громов. – Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет, 2017. – 111 с.

Basic conceptual fundamentals of a Pedagogical University's scientific research work organization as well as corresponding problems and assignments have been determined in the article. It's been ascertained that some important problems remain unsettled, for instance, implementation of current scientific achievements in the contents of subject teachers' training; popularization and marketing of scientific pedagogical achievements; intensification of scientific cooperation with foreign educational institutions; expansion of participation in joint scientific projects etc.

Cardinal principals and priority directions of scientific maintenance of high-skilled teachers' training have been defined. Practical results of a Pedagogical University's scientific research work organization taking into consideration the determined conceptual fundamentals have been also analyzed.

Key words: *scientific research work monitoring, scientific activity, scientific productivity, scientific cooperation, scientific work organization, Pedagogical University.*

doi: 10.15330/esu.9.74-80

УДК [378.6:33]:003.336.2

ББК 74.58

Ольга Лисак

УПРОВАДЖЕННЯ ПОДКАСТІВ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Сформована інішомовна компетентність дозволяє студентам брати участь у програмах академічного обміну та надає кращі можливості працевлаштування спеціаліста. У статті розглянуто особливості використання подкастів на заняттях іноземної мови професійного спрямування. Запропоновано інтерактивні методи перевірки розуміння подкастів на слух. Надано огляд найбільш прийнятних ресурсів для використання при формуванні інішомовної комунікативної компетентності майбутніх економістів. Розглянуто шляхи використання подкастів на занятті з метою розвитку навичок аудіювання, говоріння, а також засвоєння лексичного та граматичного матеріалу. У статті надається роз'яснення можливостям самостійної роботи студентів над подкастами.

Ключові слова: *подкаст, навички аудіювання, комунікативна компетентність, сприйняття на слух*

Постановка проблеми. Навички аудіювання є важливою складовою інішомовної комунікативної компетентності майбутніх економістів. Загалом, аудіювання є першим етапом засвоєння як рідної, так і іноземної мови. Незважаючи на це, аудіюванню на заняттях іноземної мови за професійним спрямуванням нерідко приділяють менше уваги, ніж іншим аспектам мови. Більшість підручників англійської мови за професійним спрямуванням, виданих в Україні, не містить